

ROZHOVOR: Jak se ochránit před zlým duchem - rady katolického exorcisty

Podle nedávných průzkumů téměř polovina Rusů (45 %) nevěří v existenci ďábla. Katolický kněz ze Španělska José Maria Vegas Molla, jenž již přes dvacet let slouží v Rusku, toho lituje. Působí totiž ve funkci oficiálního exorcisty celého arcibiskupství v Moskvě a je přesvědčen, že nevíra v něj nedělá ďábla méně nebezpečným. O tom, jak si ďábel podrobuje lidskou vůli, čeho se bojí a jak je vyháněn, je tento rozhovor.



Otče José, kdy si podle vás zlý duch podrobuje člověka?

Vliv zlého ducha se pozná tak, že si podrobuje nebo omezuje naši vůli a otupuje naše svědomí. Je důležité pochopit, že ďábel nás může pouze pokoušet, rozhodnutí nedodržovat přikázání již učiníme sami.

V Moskvě nedávno proběhla zajímavá konference, na níž jeden americký kněz definoval čtyři hlavní situace, čtyři „přístupová místa“, jimiž ďábel vchází do našeho života.

První: **absence odpuštění** - to probíhá tehdy, kdy člověk v sobě uchovává všechna příkoří a neodpouští těm, kdo ho urazili. To velmi znesnadňuje vztahy jedince s Bohem, protože absence odpuštění blokuje vliv milosti.

Druhá: **blízké vztahy**, kvůli nimž je člověk ochoten učinit hřích. Někdy se tak děje kvůli lásce nebo přátelství: v těchto situacích jsme někdy ochotni souhlasit s tím, co není správné.

Třetí: předpokládá přímé, **bezprostřední vztahy s ďáblem**: zájem o satanismus, okultismus, spiritismus, hnutí „New age“, magii, spoléhání se na věstce a věstkyně atd. V této fázi již fungují nepochopitelné síly, které jakoby nejdříve pomáhají, potom se ale vše obrací. Zde je zapotřebí vždy myslet na evangelní výzvu „rozlišovat duchy“. Sem bych zařadil i jógu, tedy tu, která je spojena

kromě fyzického cvičení také s jistými duchovními praktikami. Mimochodem: křesťanští exorcisté v Indii jsou v souvislosti s jógou daleko přísnější – považují dýchací i fyzické cvičení za pro křesťany nebezpečné. Dalším příkladem může být rock – některé jeho směry jsou se satanismem přímo spojené.

Čtvrtá úzce souvisí s **minulostí člověka**, s dějinami jeho rodiny. Jestli se někdo z předků zajímal o okultismus, spiritismus, magii nebo byl dokonce věštcem, přesto, že se ho to osobně netýká, může na něho minulost mít negativní vliv.

Jak vlastně ďábel na lidi působí?

Obvykle se tento vliv dělí na čtyři úrovně:

První, to je **pokoušení**. Pokoušení se týká každého a jak nám nedávno připomněl papež František, bývají pokoušení přirozená a potom ta, která pocházejí od ďábla. Přirozená souvisí s naší slabostí, kdy porušujeme pravidla (třeba nedodržujeme půst), přitom ovšem víme, že nejednáme správně. Pokoušení pocházející od ďábla se soustředí na to, aby nám znemožnila rozlišovat mezi dobrem a zlem. Ďábel člověka zkouší už od Adamova pádu. Jitří naši pýchu a přesvědčuje nás o tom, že jsme sami „jako bohové“.

Druhou, třetí a čtvrtou úroveň můžeme označit za „extrémní“.

Druhá úroveň, to je **fyzický útlak**, kdy od fyzických zdravotních problémů člověka, které současná medicína nemůže objasnit, bolí hlava nebo žaludek, nečekaně se zvyšuje tlak atd. V tomto případě se snaží exorcista zjistit minulost člověka, hlavně kdy a kde a během jakých okolností na něho zlý duch zapůsobil. Buď se někdy zabýval okultismem, nebo na něho měl vliv jiný člověk posedlý ďáblem.

Třetí úroveň představují **nebezpečné iluze**. V tomto případě ďábel působí na fyzické, ale také na psychické úrovni. U někoho se například objeví dotěrné myšlenky o sebevraždě a dostane se do deprese, nebo se u něho objevují náhlé výbuchy hněvu proti sakrálním předmětům (někdy dokonce nemůže ani jít do chrámu).

Dosud hovořím většinou o vnějším vlivu zlého ducha, i když je silný. Opakuji, že často není jednoduché definovat, zda se jedná o psychickou nemoc nebo duchovní problém.

A co odmítání Boha, to je také nebezpečná iluze? Povídáme si v roce, kdy si v Rusku připomínáme století revoluce. Vojáci, kteří vtrhávali do chrámů a znesvěcovali či přímo spalovali ikony, byli také ve stádiu nebezpečné iluze?

Nikoliv, tak tomu nemuselo být. Mohli tak činit z ideologických důvodů. Člověk si třeba myslí, že je náboženství omyl, exploatace a odcizení se člověka od sebe samého, a proto náboženství nenávidí. V těchto případech ďábel samozřejmě také působí, ale nikoliv na úrovni nebezpečné iluze.

A čtvrtá, nejtěžší rovina vlivu zlého ducha, v čem ta spočívá?

Nazýváme ji **posedlostí**. V tomto případě je již ďábel přímo přítomný v lidském těle. Je důležité vědět, že ve stádiu nebezpečných iluzí i posedlosti se člověk nenachází ve stavu hříchu. Může se dokonce nacházet ve stavu milosti. Následky přítomnosti zlého ducha se však mohou projevit později, proto je vhodné číst často modlitbu na zbavení se zlého. Nejedná se o exorcismus, nýbrž o velmi silnou modlitbu, kterou lze číst i bez zvláštního povolením biskupa; někteří katoličtí kněží v Rusku tak činí.

Řekněte nám prosím podrobněji, co vlastně exorcismus je?

Exorcismem v katolické církvi rozumíme liturgické praktiky, které se používají tehdy, když se člověku pomáhá zbavit se ďábla. Například během svátosti křtu, protože křtem se člověk zasvěcuje Kristu a osvobozuje se od ďábla i veškerého hříchu. Exorcismus sám o sobě samozřejmě svátostí není.

Exorcismus probíhá poměrně jednoduše: nejdříve se čtou modlitby žehnání vody a soli, poté probíhá pokropení přítomných svěcenou vodou, dále se čte litanie ke všem svatým, žalm, úryvek z evangelia. To vše zpřítomňuje Krista během liturgie a křtěnec se k němu obrací. Poté kněz-exorcista položí ruce na trpícího člověka a všichni opakují křestní sliby – zříkají se ďábla a vyznávají víru v Boha, čtou Otčenáš, a poté kněz pronáší prosebnou modlitbu, v níž se hovoří o osvobození daného člověka od zla a opakuje se příkazová formulace obrácená k ďáblu, aby tohoto člověka opustil. Pokud to kněz považuje za nutné, pronese modlitbu vícekrát.

Malý exorcismus se od velkého liší tím, že se v něm nepoužívají vstupní ani procesní modlitby, kněz pronáší pouze prosebnou a příkazovou modlitbu.

Mohou tyto modlitby číst také jiní kněží?

Pouze se souhlasem biskupa. Pokud není k dispozici, je možné pronášet tyto modlitby potichu, jen pro sebe, nikoliv veřejně.

Ve kterých případech se liturgické pravidlo exorcismu v katolické církvi používá?

Většinou člověk přichází sám a prosí o pomoc. Je samozřejmě velmi důležité rozeznávat různé situace, abychom rozpoznali psychické poškození od posedlosti zlým duchem.

Bohužel i v katolickém prostředí existuje mnoho těch, kdo nevěří na možnost posedlosti zlým duchem a všechny nedostatky považují za psychickou nemoc.

Studoval jsem až po II. vatikánském koncilu, takže jsem byl také naladěný vůči praxi exorcismu skepticky. Vše jsem chápal spíše racionálně. Později, když jsem se začal exorcismem zabývat, pochopil jsem, že zdaleka ne všechny záležitosti lze objasnit racionálně a lékařskými pojmy...

Nedávno také papež František řekl v rozhovoru pro německý Die Zeit, že věří v existenci ďábla a já s ním zcela souhlasím. Protože stejně věří také všeobecná církev a nikdo nemá právo cokoli ze své vůle odebírat nebo přidávat.

Jak poznáte, že člověk skutečně potřebuje pomoc exorcisty a není lepší ho poslat k psychiatrovi?

Když přijde člověk a popisuje své problémy, je zaprvé důležité ho brát vážně. Vždycky. Možná je pouze psychicky nemocný a přítomnost exorcisty nebude potřeba. Ale i v takových případech je důležité ho brát vážně a neodhánět ho.

Existuje bohužel spousta lidí, kteří se se svými problémy obrací k věštkyňám, šarlatánům, extrasensům atd., protože se jim v církvi nedostalo náležité pozornosti a necítí se tam dobře. Na nás kněžích leží velká zodpovědnost. Proto jsem velmi vděčný těm kněžím, kteří mi volají, když u člověka odhalí nějaké příznaky a říkají, že asi bude potřebovat moji pomoc.

Jak se tedy rozlišuje nemocný od posedlého?

Podle toho, jak mluví on i okolí lze poznat, jestli je psychicky v pořádku, pohodový, adekvátní, jak se dnes v Rusku říká. I v těchto případech se ale vždycky ptám: „Byl jste u psychiatra? A co vám řekl?“ Rozpoznat o co se jedná není jednoduché, protože se zde jedná o úzkou hranici mezi nemocí a zdravím.

Z těch, kdo se ke mně obrací, lze definovat čtyři skupiny.

První – to jsou prostě nemocní lidé, jimž psychiatr diagnostikuje schizofrenii nebo jiné nemoci. S těmi je možné se modlit, protože modlitba vždy pomáhá.

Druhá – to jsou lidé s psychickými odchylkami (např. mánií pronásledování), nebo ti, kteří patří do skupiny již obvykle nazývám „nezdravé náboženství“ (exaltovaní lidé, kteří všude vidí čaroděje a vědmy). Pracovat s nimi je velmi těžké, přesvědčit je také, a to i tehdy, když máte jako kněz autoritu. Nejsou ovšem nemocní – psychiatři takové nemoci neznají.

Třetí skupina sestává z lidí, kteří již měli zkušenost s okultismem či spiritismem, případně magií, což se odrazilo v jejich duši. Nejsou ale posedlí, protože opravdová posedlost se vyskytuje jen zřídka.

Jako poslední je **čtvrtá** skupina, kam patří opravdu posedlí, kteří potřebují pomoc exorcisty.

Kdo se vlastně může stát exorcistou?

V katolické církvi se může exorcistou stát každý kněz, a to bez dalších podmínek a povolení – je mu to dáno díky jeho vysvěcení a apoštolské posloupnosti. Také pouze biskupové mohou požehnat některého z kněží na tuto službu, buď na dlouhou dobu nebo jen ke konkrétnímu případu.

Církev se ovšem k exorcismu staví velmi opatrně a vyzývá k dodržování kanonické disciplíny.

Nevím, proč biskup vybral právě mě, asi proto, že jsem filosof (*smích*). Nikdy se mnou o tom nemluvil...

Kolik exorcistů v katolické církvi působí?

Existuje nařízení z Říma, že v každé eparchii by měl být alespoň jeden oficiální exorcista. Samozřejmě jich ale může být i více. Víím, že v Madridu nedávno jmenovali osm nových kněží na exorcisty. V Rusku jsem ale zatím jediný. Kolik exorcistů je na celém světě, to opravdu nevím.

Existuje nějaká speciální škola pro exorcisty?

Bohužel ne. V Římě probíhají každý rok krátké kurzy – nikdy jsem tam nebyl – ale zúčastnil jsem se několika kongresů a konferencí exorcistů, jednou v Itálii a třikrát v Polsku.

V katolické církvi máme Asociaci exorcistů, kterou založil známý kněz Gabriele Amorth, který nedávno zemřel. Právě on mimochodem prováděl exorcismus více než 30 tisíc krát a udělal mnoho proto, aby tuto službu obnovil.

Můžeme říci, že je v katolické církvi daleko více propracována „teologie dobra“ než „teologie zla“?

„Teologie zla“ také existuje, a to v rámci morální teologie. Ale ano, máte pravdu, přemýšlet o ďáblu a démonech dnes mezi teology není moc populární, nicméně obnova probíhá.

Je možné v katolicismu provádět exorcismus ve skupině?

Vím, že v pravoslaví a u některých protestantů se toto provádí často ve skupině. Existují také katoličtí kněží, kteří se exorcismu věnují zaráz s několika lidmi.

Dle učení církve je však vhodnější, když se tak děje individuálně, osobně, protože osobnostní komunikace dosahuje nejlepších výsledků.

Pokud někdo přijde s matkou, manželem nebo některým příbuzným, vždy je požádám, ať zůstanou. Pokud jsou katolíci, požádám je, ať se dle svých možností modlí společně se mnou.

Ideální by byla spoluúčast silné skupiny podpory, která by knězi pomohla sjednocením v modlitbě. Jenže toho se bohužel většinou nepodaří dosáhnout.

Lze provádět exorcismus na dálku, bez přímého kontaktu s posedlým? Říká se, že se papež Pius XII. pokoušel nadálku vyhnat ďábla z Hitlera...

Myslím, že zde narážíme na jeden důležitý problém. Zlého ducha nemůžete vyhnat bez souhlasu samotného člověka. Hlavní není vzdálenost nýbrž souhlas: chce-li se vlastně člověk od zlého ducha očistit.

Pokud člověk souhlasí, nepředstavuje dálka nepřekonatelnou překážku. Nevím, zda je to dobře či nikoliv, nicméně četl jsem již modlitby prostřednictvím Skype, a to zapůsobilo. Také jsem se modlil za člověka, který nemohl být přítomen, protože byl nemocný. Bůh pomáhá, slyší naše modlitby.

Distanční exorcismus ale není vhodný. Pokud existuje sebemenší možnost být přítomen osobně, mělo by se jí využít.

Měnila se praxe exorcismu v dějinách církve v průběhu staletí?

Nejsem historik, takže nemohu mluvit konkrétně, ale předpokládám, že se praxe exorcismu měnila stejně jako liturgie. Když byla v roce 1998 publikována nová pravidla exorcismu, která se proměnila v duchu II. vatikánského koncilu, mnozí exorcisté říkali, že pravidla z roku 1614 byla lepší.

Aby kněz mohl číst modlitby dle starých pravidel, potřeboval dříve speciální povolení, nicméně dnes již není potřeba a kněží mohou bez problémů využívat pravidla ze 17. století.

Pokud se věnuji exorcismu já, čtu společné modlitby v ruštině, prikazující modlitbu však v latině.

Co si myslíte o četbě knih věnovaných magii? Například ságy o Harry Potterovi? Exorcista Gabriele Amorth měl za to, že mohou člověku uškodit.

V této otázce opravdu existuje velká diverzita názorů. Osobně si myslím, že Harry Potter je spíše pohádka a v řadě pohádek se dočteme o magických záležitostech. Pokud tedy budeme Harryho Pottera brát jako pohádku, neuškodí nám.

Existuje ovšem řada knih o magii, které mohou reálně škodit.

Jak se stavíte ke knihám a filmům o exorcismu?

Otci Amorthovi se velmi líbil film *Exorcista*. Říkal, že díky němu se značně zvýšil zájem o exorcismus. Také si myslím, že tento film vykládá problém poměrně uvážlivě a objektivně, i když v něm vidíme také zveličování kvůli efektnosti, která působí na diváky. To je pochopitelné, jinak by to nebyl film. Také snímek *V moci ďábla* je velmi dobrý, viděl jsem ho několikrát.

Existují ovšem také filmy nižší kvality, které hledají senzaci a efekty. To, co ukazují, se od reálného exorcismu ovšem velmi liší. V těchto filmech se například vyhánění ďábla koná v noci, což je absurdní. Tak tomu není, protože jak kněží, tak nemocní v noci obvykle spí...

Jak se člověk může ochránit před ďáblem v každodenním životě?

Kněz, který se věnuje této zvláště nebezpečné službě, tj. přímo se setkává se zlými duchy, musí zvláště dbát o sebe samého: horlivě a pravidelně se modlit, zpovídat se, přičemž ideálně před

samotným exorcismem.

Vstupovat do bezprostředního kontaktu s ďáblem bez přípravy, tj. přikazovat mu, ať posedlého opustí, je velmi nebezpečné. Naším ochráncem je Kristus, musíme se sjednocovat právě s ním.

Je také dobré si neustále uvědomovat, že svátosti eucharistie a zpovědi jsou daleko silnější než jakýkoliv exorcismus.

(překlad vlastní, upraveno)

Originál: Как уберечь себя от злого духа: советы католического экзорциста вышел 27. března 2017 na ria.ru.

Zdroj: ria.ru

Autor: -mp-